

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. An possit Prælatvs subditis peculium concedere: Explicaturque decretum Concil. Trident. Cap. 2. Sess. 25. de reformatione Regularium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPUT V.

An possit Prælatus subditis peculium
concedere: Explicaturque decretum
Concil. Trident. Cap. 2. Sess. 25.
de reformatione Regu-
larium.

Quid sit peculium, & unde dictam declaravimus plenius 1. parte Cap. 1. hujus operis. Quantum vero ad præsens attinet, notare oportet triplex genus peculii posse esse apud Religiosos, ut optimè advertunt Corduba in *summa. q. 54. Navarra l. 3. de resist. Cap. 1. num. 172.* & colligitur ex doctrina Navarræ variis in locis, maxime *Comment. 2. num. 16.* Primum genus peculii est, cuius administratio, aut alienatio non potest impediri, aut revocari per Prælatum, & de hoc peculo hic non agimus, cum certum sit illud neque Papam posse concedere, quia ut supra diximus, non potest in habenda proprietate cum religioso dispensare. Posset tamen Papa auferre superioritatem omnium aliorum Prælatorum respectu peculii alicujus Religiosi, & tunc illud erit revocabile solum à Papa, ut bene Corduba ut supra advertit. Et Navarræ *Conf. 47. red. reg. num. 1. & 3.* peculium tunc licet irrevocabile sit respectu inferiorum Prælatorum, absolute censet revocabile, cum revocari possit tantum Pontificis voluntate.

Secundum genus peculii est revocabile, & amobile ad nutum Prælati, & conceditur ad determinatos, & certos usus, ut quando alicui conceduntur viginti aurei ad emendos libros, vel vestes sibi comparandas. Et hoc genus peculii, easque administrationem omnes Authores fatentur esse licitum, multisque Religionibus in usu.

Tertium genus peculii illud est, quod licet sit revocabile ad libitum Superioris, conceditur tamen vagè ad indeterminatos usus, v. g. Quando monachus de licentia Superioris sui, vel Papæ habet aliquas pecanias vel redditus, & usufructum eorum, ita tamen, ut de ipsis disponat pro suo arbitrio, distrahendo, donando, alienando, dummodo bona immobilia non alienentur, vel alio modo disponendo, quod intelligi debet in usus necessarios, pios, aut licitos, nam in usus profanos & illicitos nec summus Pontifex concedere potest, ut sæpius supra notavimus.

Secundo observandum, quod cum peculium semper habeat annexam administrationem, penes varia genera administrationum etiam peculia distinguantur, ut notat Navarræ *Comment. secundo de Regular. num. 15.* Administratio autem nihil aliud est, quam jus disponendi de re aliena nomine alieno, gratis vel stipendio, ut constat ex R. ff. de administratione tutorum, & C. grandi de supplenda neglig. Prælatorum. Administratio igitur hæc triplex est, alia est, quæ fit in utilitatem, aut damnum concedentis administrationem (qualis est quæ conceditur communiter Officialibus Monasterii, quibus committuntur aliquæ villæ, vel domus administranda nomine monasterii) revocabilis tamen ad nutum Superioris, de qua administratione, sive

*Triples
peculii ge-
nus decla-
ratur.*

*Quid sit
admini-
stratio.*

*Triples
admini-
strationis
species as-
signatur
& expo-
nitur.*

peculio agitur in dict. C. Monachi, cum dicitur: Qui verò peculium habuerit, nisi ei fuerit ab Abbate pro injuncta administratione permittum &c. Et hæc administratio hodie est in usu apud omnes Religionem, & commendatur à Trident. dicto Capite secundo, ibi: Administratio autem bonorum conventuum ad solos officiales &c.

Alia est administratio sive peculium, quod conceditur in utilitatem, vel damnum administrantis, cum aliqua pensione, & onere, ita ut teneatur certam pensionem solvere, reliquum verò commodi vel damni ei cedat ad disponendum de eo in suos honestos & pios usus. Et olim similes administrationes concedebantur Religiosis jam senibus, & de Religionem bene meritis, quibus monasterium concedebat villam quandam in perpetuum, ut perciperent fructus ad suos usus in damnum, & utilitatem suam, & etiam monialibus id olim concedebatur, ut constat ex C. Infirmante. Qui clericus vel voventes, & Cap. de viduis 27. quest. 11. Quæ administratio postea in C. Cum ad monasterium prohibita est, ne irrevocabili sit aut in perpetuum monachis concederetur, ut constat ex S. Teles, dum ait: Neque alicui committatur aliqua obedientia perpetuè possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri sine contradictione qualibet revocetur. Hæc ibi.

Tertia administrationis forma, est libera, ut sit etiam in usus profanos, qualem habent sæculares ad disponendum de rebus propriis, hæc verò administrationum distinctio ideo hic inserta est, quia quamvis in aliquo coincidat cum divisione peculii præcedenti, proderit tamen valdè ut mentem Tridentini clarius percipere valeamus.

Tertio observandum est, quod ea bona, quæ in administrationem cadere possunt, alia sunt mobilia, quæ de se non moventur, sed ab aliis moveri possunt; ut vestes, libri, pecunia &c. Alia vero dicuntur se moventia, quia se movent, ut animalia, & hæc reducuntur ad mobilia; alia sunt immobilia, quæ moveri non possunt, ut prædia, domus, & similia. Alia sunt, quæ nec propriè sunt mobilia, nec immobilia, ut sunt annui redditus, quamvis hæc inter bona immobilia computentur, ut expressè habetur in Clement. Exivit. §. liceat. & ibi: Glossa de verborum signis. & licet propriè immobilia non dicantur, in rigore tamen stabilia possunt appellari.

Prima sententia est Gersonis *Alpha. 123. lit. tenentis. g. & c. Gerardi, & Pirrini in tit. de dispensat. n. 1. in Eccl. Concil. 2. coroll. 2.* quos refert Corduba *multier. dict. quest. 54. §. La primera.* Quam etiam tenent Theodoricus, quem refert, & sequitur Catholicanus de reformat. *claustrali. art. 8. & sequent.* & Molanus in *Compendio Theologiae prædictæ parte 5. Cap. 20.* & Petrus Damianus, in *Apologia de contemptu sæculi Cap. 7.* qui omnes tenent non posse Prælatos hujusmodi peculia tertii generis (nempe liberam administrationem aliquorum bonorum in usus honestos revocabilem tamen ad nutum Prælati) monachis permittere, & nituntur usam sententiam confirmare pluribus, inferioribus tamen rationibus.

Contrariam verò sententiam tenent Sylv. *affirma. verb. Abbas quest. 3. §. 7. & verb. Religio 6. n. 7. 1794. pro* & Auto-

& Antonin. securus Hostiensis, & Umbertum 3. parte tit. 16. Cap. 1. §. 11. Navarr. Comment. 2. de Regul. à n. 15. usque ad 16. Corduba in d. q. 54. Panoim. in C. Cum ad monasterium, n. 8. Tarracetmata in C. Non dicitur, q. 1. Angelus verb. Religiosus n. 17. Major 4. distinct. 38. q. 9. & alii plures magnique nominis Canonista, quos refert idem Navarr. Comment. 20. de Regul. n. 27. Qui omnes farentur posse Prælatum peculium tertii generis Religiosis concedere cum duabus rebus conditionibus quarum prima est, ut tale peculium sit concessum ad honestos & licitos usus, 2. ut sit revocabile ad nutum Prælati. Quæ Authores indifferenter loquuntur, tam de peculio rerum mobilium, quam immobilium; & sive peculii administratio sit apud ipsum Religiosum, sive apud Officiales Conventus. Probatque suam sententiam hac efficaci ratione. Quia Monachus non dicitur proprietarius, cum utitur rebus monasterii ex justa licentia Prælati, & animo resignandi in ejus manus, quia tunc solum habet usum & usum fructum talis rei dependenter à voluntate Prælati, quod non est contra votum paupertatis, cum nec invenitur ibi dominium, nec proprietatem.

Prima Conclusio certum est (jure communi attento) non esse contra votum paupertatis tertium genus peculii possidere, sive sit in mobilibus, sive immobilibus bonis. Ita tenent omnes Authores pro secunda sententia adducti, & videtur colligi ex dicto C. Monachi, ibi: *Qui vero peculium habuerit, nisi ei fuerit ab Abbate pro injuncta administratione permittum, &c.* Igitur licebat Abbatibus permittere hujusmodi peculia. Colligiturque ex dicto C. Cum ad monasterium, in quantum præcipit, ne alicui commendetur aliqua obedientia, sive administratio perpetua, sumpto argumento à contrariis sensu. Quæ jura videntur loqui de administratione, sive peculio concessio ad indeterminatos usus, cum absolute loquuntur. Expressus tamen id probatur ex C. insinuante. Qui clerici vel voventes, & ex C. de viduis 27. q. 1. ubi permittitur moniali remanere in domo quondam sua cum omni propria substantia, quo ad usum, & usum fructum, plenariamque in usus licitos administrationem, tam in rebus mobilibus, quam in immobilibus, cum manserit in domo propria, & cum omni sua substantia, ut ibi dicitur, & præterea probati potest ratione facta pro secunda sententia.

Ex quo infero etiam olim licuisse Prælati concedere irrevocabiler, & in perpetuum administrationem secundi generis, ut colligitur ex dicto C. insinuante. ubi constat mulierem professionem emisisse ea conditione adjecta, ut cum omni substantia sua domi remaneret, quod necessario irrevocabiler fieri debeat, cum professio sub illa conditione fuerit emissa. Quamvis postea Innocentius III. in dicto C. Cum ad monasterium, decreverit hanc administrationem nulli in perpetuum esse committendam.

Obiectio. Sed dices esse contra votum paupertatis hanc irrevocabilem concessionem, quare videtur quod illa conditio posita in dicto C. insinuante, vel annullat professionem, utpote contra votum paupertatis adjecta, vel alio modo sit exponenda.

Solutio. Respondeo in dicto C. insinuante, esse con-

cessa illa bona irrevocabiler respectu voluntatis Prælatorum inferiorum, non tamen respectu voluntatis Episcopi (quia tunc Episcopi præstiterunt ant monasteriis, aut respectu Papæ, quod sufficit, ut non sit contra votum paupertatis ut supra in 1. fundamento hujus C. diximus. Quare ex vi juris communis non est contra votum paupertatis administratio aliquam, aut bona irrevocabiler possidere respectu inferioris Prælati. Nam id de facto contingit in Prælatiis perpetuis. Et olim id fuisse in usu vide ut colligi ex dicto C. Cum ad monasterium, quod hujusmodi usus abolere voluit, maxime si illa bona concederentur ad determinatos, & necessarios usus, ut factum fuisse in specie dicto C. Insinuante, tenent ibi Glossa verb. *ut in domo propria.* Post decisionem vero dicto C. Cum ad monasterium, & Concil. Trident. non licet sine periculo proprietatis rem irrevocabiler retinere, quamvis à Prælato id concedatur, ut supra latius docuimus.

Quare potissima difficultas hujus dubii est, an post decretum Concil. Tridentini Cap. 2. sess. 25. de reformat. Regularium adductum, reiatumque à nobis supra in fonte hujus 4. Partis liceat peculium tertii generis monachis habere ad usum revocabile, Navarr. Comment. 2. de Regul. n. 15. & 18. passimque alibi asserit Concil. Trident. dicto Cap. 2. nihil de novo statuisse, sed potius ejus decretum esse veluti Glossam prædictorum Cap. tam Cap. monachi, quam Cap. Cum ad monasterium & ita exponit Concil. Quod cum ait Regulari non licere habere aliqua bona tanquam propria, idem decernit quod decernit in principio Cap. Monachi. Et in Cap. Cum ad monasterium, quæ enus hæc jura prohibent Regularibus habere administrationem tertie speciei, illam scilicet, quæ præbet facultatem disponendi pro libito in quoscunque usus etiam profanos; & eodem modo intelligit illa verba Concilii: *Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari, etiam ad usum fructum, vel usum, vel administrationem concedere.* nempe quod intelligatur de administratione illa libera, & tertie speciei, vel de ea, quæ irrevocabiler conceditur à Superioribus. Quare post dictum decretum Concil. Trident. ex sententia Navarr. licet cuilibet Regulari habere peculium, & administrationem quoruncunque bonorum stabilium, dummodo sit concessum à superiore ad usus honestos, revocabiler tamen, & dependenter ab ipsius voluntate. Probat Navarr. suam sententiam. Primo, Quia oportet jura juribus concordare, ut dicitur C. Cum expediat de elect. in 6. Quare non licet ab antiquo jure recedere, cum novum jus non cogit. Et sic cum in Trid. novum jus non sit expressum, illud interpretandum esse secundum mentem antiquorum jurium.

Secundo Probat id in dicto n. 18. quia hodie post Concil. Trident. possit Prælati cum suo Conventu justa de causa, videlicet magnæ necessitatis, vel utilitatis monasterii mittere aliquem monachum industrium ad regendam aliquam villam, vel domum administratione illius ipsi commissa, ad nutum tamen Prælati revocabilem, ut passim sit tempore vindemie, & mellis, ad quæ mitti non solent Officiales ordinarii monasterii, ut œconomus, Sacrista, Cellarius, sed alii particulares monachi, igitur post

post Concil. licet monachis non Officialibus administrationem bonorum stabilium concedere.

Tertio Addi potest pro sententia Navarræ, quia sicut Prælatus potest hunc vel illum monachum constituere monasterii Officialem, ita videtur eo ipso quo præbet illis facultatem habendi aliquam administrationem, vel peculium, facere eos Officiales administrationis illorum bonorum, vel saltem posse facere.

Docti vero Neoterici, licet post Concil. Trident. affirmant tertium genus peculii esse licitum, eam tamen conditionem adiungunt propter vim prædictorum verb. Concilii Trid. nempe: *Nec liceat deinceps superioribus, &c.* ut prædicta bona sive reditus sint in potestate communis Officialis, non vero in potestate ipsius Religiosi, quia hoc esse prohibitum dicto decreto Concil. Trident. affirmant. Ita docuit Corduba, quem sequitur Navarr. *ut sup. n. 177. & 168.* eo solo fundamento ducti, quia Concilium expresse voluit, ut bonorum monasterii administratio, non ad singulares religiosos, sed ad solos officiales spectaret.

Ut dubium hoc clarius resolvamus, liceat hic repetere verba Tridentini, ut his ob oculos positus apertius eorum mentem possimus intueri, *Ait ergo dict. Cap. 2. sess. 25. Tridentina Synodus in hunc modum: Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere, sed statim ea superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum, usum, administrationem, vel commendam. Administratio autem bonorum monasteriorum, vel Conventuum ad solos Officiales eorundem ad nutum superiorum amobiles pertineat. Mobilia vero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex statui pauperum, quem profecti sunt, conveniat, nihilque superflui in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium, eis detur.*

Tenor
verborum
decreti
Concilij
Trident.

Secunda Conclusio. Post hujus decreti promulgationem non licet Superioribus Regularium peculium bonorum stabilium, etiam si sit revocabile, & ad usus honestos monachis concedere.

Ut hanc sententiam efficaciter probem, advertere licet. Primò Concil. Trident. clarè evidenterque corrigere antiqua jura novumque statuere. Ita aperte Corduba, & Navarr. citati, alique Neoterici fatentur, & ex ipso contextu luculenter patet, maxime ex illis verbis, *deinceps &c.* quæ ex natura sua jus novum novamque constitutionem præ se ferunt, ut docuit *Glossa in Clem. Eos, verb. deinceps, de Regularibus recepta communiter secundum Cardinalem Clem. 1. §. statutum de elect.* Quare licet libenter concedamus in prioribus verbis decreti nihil novum, nihilque correctorium statui, negari tamen non potest ab illo verb. *deinceps* novam à Trident. edi constitutionem, antiquique juris correctoriam: tum ex vi illius verbi, *deinceps*, ut dictum est, tum ex vi ipsius rei in hoc decreto stabilitæ, & præceptæ.

Antea enim licebat Prælati, intra terminos juris communis, bona stabilia in peculium, sive administrationem concedere, quamvis revoca-

biliter, & ad honestos usus, ut constat ex dicto *Cap. Monachi, & C. Cum ad monasterium.* & ex dictis supra Conclusionibus prima. Quæ ergo ratione potest negari, quod dum Concil. statuit, *nec liceat superioribus deinceps bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum, vel usum, administrationem vel commendam, jus novum statui, antiquaque vetus, maxime cum Concil. ut constat ex Cap. 1. illius sess. vehementer optaverit, ac districte præceperit, ut regularis disciplina quoad communem vitam, ubi permanebat, constanter conservaretur: ubi vero collapsa esset, nervosè restauraretur. Non est credendum voluisse jus antiquum, quod vitæ huic communi præjudicabat in solido statu permanere, sed potius consulto illud mutasse, aboluisse & antiquasse.*

Quare violenta est illa interpretatio Navarræ asserentis, his verbis tantum prohibuisse Concilium, ne stabilia bona concederentur à Prælati tanquam propria; Tum quia id in anteriori parte capituli erat prohibitum; Tum quia non video cur Concil. in illo vers. *deinceps*, prohibuisset tantum stabilia bona alicui Regulari concedi ut propria, & non idem statuisse de mobilibus bonis, ut in prima parte Cap. statuit, loquens expresse tam de mobilibus, quam de immobilibus. Frustra enim distingueret Concil. inter stabilia, & mobilia bona, cum neutra possint, ut propria possideri. Unde cum Concil. ibi consulto distinxerit inter stabilia & non stabilia bona, egeritque tantum ibi de stabilibus, nulla ratione potest quadrare interpretatio prædictæ Navarræ. Quibus addo in illo vers. *deinceps*, & in sequenti nempe, *mobilia vero usum &c.* definit à Concil. qualiter immobilia & mobilia bona debeant à Prælati concedi, illa (hoc est immobilia sive stabilia) solis Officialibus monasterii ad nutum Prælati revocabilibus, horum vero (mobilia scilicet) usum ita singulis dari præscribit, ut non excedat statum pauperum, quem profecti sunt.

Secundo Notandum est, quod habere peculium nihil aliud sit quam administrationem illius rei concessa habere, ut docet Innocent. in *Cap. Cum olim 2. de privilegiis communiter receptis*, ut testatur Navarr. *Comment. 1. de regularibus n. 14.* Quod ita verum est, ut à ratione peculii etiam profecti, quod minimum est inter omnia peculia, non possit separari administratio, ut patet ex *l. placet de acquirenda hereditate*, & notat Navarr. *Comment. 1. de Regul. dict. n. 14.* In quo differunt Regularis habens peculium, & ille qui tantum habet res sibi necessarias à suo Prælati in pios usus concessas; nam ille ratione peculii tenetur administrare ea, quæ recta ratio administrandi peculii requirit, ut probat rectè Navarr. *Comment. 2. n. 9.* quia non potest dari peculium sine administratione necessaria circa peculium commissum. Quod maxime procedit in peculio de quo loquimur. Nam de illo supponimus quod possit Regularis in pios & honestos usus peculii bona administrare, & expendere. Qui verò tantum habet res necessarias ad suos usus concessas (ut solent communiter simplices Regulares in Religionibus reformatis) nulla ratione dicitur habere administrationem, neque peculium, quia uti rebus sibi concessis in usus necessarios, & determinatos à Superiore, non est propriè ea administrare, sed tantum usus sim-

plex, qui ex natura sua distinguitur ab administratione, ut omnes fatentur.

Tertio Observandum est, hoc esse discrimen inter illum, qui habet peculium, & inter Officialem, qui constituitur est à Prælatu, ut administret bona monasterii; quod ille administret peculium, in bonum & commodum suum, & in usus sibi convenientes, hic vero administret monasterii bona non in suam, sed in ipsius monasterii, aut aliorum monachorum utilitatem. Ad idem constituntur Officiales à Superioribus, ut bona monasterii conservent, au- geant, vel distribuant, prout ipsis à Superioribus suis permissum est.

His præfatis probatur nostra sententia evidenti argumento, Quia Concilium decernit monasteriorum stabilia bona non posse concedi monachis simplicibus in usum, nec in administrationem, sed tantum Officialibus monasterii; & Concilium, ut supra probatum est, loquitur de quacunque administratione bonorum stabilium: sed non potest concedi peculium bonorum stabilium alicui sine hoc quod concedatur usus, vel administratio, ut in secundo notab. nuper tradito dictum est: igitur Prælatu non potest monachis concedere peculium, nec administrationem bonorum stabilium.

Et confirmatur ex declaratione Congregationis Cardinalium, qui interrogati, an domina Aldonza de Toledo, quæ, viro mortuo, facta fuit monialis, sibi que permitente filio reservavit ducentos aureos annuos, securè id posset facere? Responderunt esse contra Concilium Tridentinum, illam dominam annuos redditus apud se retinere, sed potius dandam esse eam pecuniam Abbatissæ, quæ illius necessitatibus provideat.

An possit Prælatu bona stabilia concedere ad usum alicujus Religiosi.

Ex his igitur colligo primo, posse Prælatum bona stabilia concedere ad usum alicujus Religiosi, tali conditione appositâ, ut eas administratio sit apud Officiales monasterii, non vero apud ipsum Religiosum, ut voluit Trident. & declaratio Cardinalium supra relata, docueruntque Cordub. & Navar. ubi supra; tunc verò hæc concessio non diceretur peculium. Primo, quia peculii administratio debet esse apud habentem peculium, ut constat ex 2. nobili allato. Secundo, quia peculium est separata substantia ab aliis bonis: at hæc bona non sunt separata, sed potius incorporata aliis bonis Communitatis, cum administrantur ab Officialibus, qui bona communia distribuunt. Quod evidentiùs patebit ex his, quæ infra dicemus.

Dua conditiones ad hujusmodi concessionem, ut sit licita, necessario requisita.

Requiruntur autem duæ conditiones, ut hujusmodi concessio debeat, & justè à Prælatu fiat. Prima, ut illa bona sint incorporata communibus bonis, ita ut si alius magis egeat illis bonis, quæ reposta sunt apud Officiales, illi tribuantur: quod præ oculis habere debet tam Prælatu concedens (qui permittere debet officialem illa bona alteri in majori necessitate constituere applicare) quam subditu in cujus commodum ea deputantur, ut si paratus sit æquanimiter ferre illorum distributionem in alios usus, prout visum fuerit Prælatu, etiam si non sint magis necessari.

Secunda Conditiõ, ut subditu quando ab Officiali necessaria petit, exponat in particulari suas necessitates; nam alias tantum erit Officialis veluti depositarius, & in hoc casu esset Officialis tantum materialiter; quemadmodum pos-

set esse alius secularis, vel Religiosus, & subditus esset administrator, cum illa bona ipse pro libitu acciperet & distribueret, quod est contra mentem Concilii: his ergo duabus conditionibus licitè est hæc bonorum stabilium concessio, non tamen potest, nec debet dici peculium ob rationes dictas, sed tantum est quædam gratia, sive indulgentia à Prælatu concessa monacho, ut quoties voluerit ex illis redditibus aliquid in honestos usus expendere, possit id facere ex consensu Officialis monasterii, exponens ei usus in quos dispensare velit.

Quare quidam Religiosi versentur in statu periculo-

Ex quo intelliges versari in statu periculoso illos Religiosos, & moniales, qui habentes à Superiori in suos usus concessos redditus vitalitios, ipsi vel ea bona administrant, habentque in sua potestate, titulo, & nomine peculii; cum id Prælatu non possint concedere; vel si illa bona apud Officiales monasterii resident, ita expendi curant, ac si esset verum peculium sibi concessum. Et quod deterius est, nonquam ferunt prædicta bona aliis monasterii necessitatibus applicari, quæ omnia in causa sunt, ut ipsi in periculossimo statu versentur.

Incidenti dubio respondetur

Sed dices, an sit aliquis modus possibilis, quo fieri possit, ut monialis, cui relicta sunt annui redditus, possit eos apud se retinere, & administrationem exercere?

Respondeo primo id fieri non posse, si annui redditus non sint perpetui, sed ad modicum tempus Religiosis à Prælatu concedantur, verbi gratia, ad decennium: nam tunc non censentur bona immobilia, ita expresse tenet Glossa in Clem. Exivit. §. nec licet, verb. Cumque annui. Quare cum tunc sint mobilia bona, eorum potest committi administratio cuilibet Religioso, ut in seq. Conclus. dicemus.

Secundo potest id fieri si fundus, vel census extraneo seculari detur, cum onere quod singulis annis ad usum & alimenta præstet tantam quantitatem moniali, vel Religioso. Ita tenet Cardinal. in dict. Clem. Exivit. §. nec licet. Et ratio est; quia tunc illa non sunt bona stabilia Conventus, & ad ipsum pertinet solam id quod quolibet anno ab extraneo datur. Et hoc est quod voluit Cordub. in fine dict. q. 54. & idem censo, imò id mihi probabile videtur, quod si alicui Religioso legantur annui redditus pro alimentis, & aliis necessitatibus, quod tunc possit habere administrationem illius pecuniæ. Ratio est; quia licet annui redditus ultra decennium à jure inter bona immobilia & perpetua computentur, tamen quando ita annui redditus legantur pro alimentis alicujus personæ, non censentur, neque sunt bona immobilia & perpetua, quia tunc sunt plura legata; & sic si legatarius occidatur non transmittit actionem in monasterium, quam transmitteret, si esset unum legatum; ut patet ex l. si cum prædesint. & ex l. in singulos annos ff. quando dies legati cadit, & colligitur ex Glossa citata in dict. Clem. Ex quibus juribus constat non esse computandum inter immobilia bona, etiam si ad totam vitam relinquatur illud quod fit pro alimentis, vel aliis usibus pro singulis annis. In hoc tamen peculio servanda sunt conditiones, de quibus in seq. Conclusionem.

Tertio Conclusio: licitum est Prælatu peculium bonorum mobilium subditis concedere, dummodo illud sit revocabile ad nutum Superioris,

IN IESU Spirit. II

infat ex dicto... Qua ergo... Concil. ut... abolevit...

rioris, & ad usus honestos, & determinatos. Ab hac Conclusionem non est qui dissentiat, & quia Concil. Trident. quoad bonorum mobilium usum nihil novi statuit, cum expressè ibi agat de bonis stabilibus, & ex alia parte id licebat ex antiquo jure & communi, id igitur modo etiam licitum erit.

Ex qua Conclusionem infero posse monachos delicta Prælati habere libros, vestes, pecuniam, & alia mobilia administrare in suos usus. Imò licita est consuetudo in aliquibus monasteriis introducta, ut moniales victum tantum à monasterio accipiant, vestitum autem, & alia ex suis laboribus sibi quantant, & quod magis est, ut cuilibet monacho detur quolibet anno vel mense ab Officiali monasterii certa quantitas pecunie, vel victus pro usibus sibi necessariis, ut supra Cap. præcedenti resolvimus, quia his non contradicit Concilium Tridentinum quantum ad hoc, quod est habere peculium, sed tantum ratione vitæ communis, ut ibi diximus. Quare optimè responsum est à Congreg. Cardinalium licere monialibus artificio, & propriis manibus sibi victum querere, si aliunde non habeant unde commodè sustentari valeant.

Prædictis non obstant contra ista fundamenta & argumenta Navarr. nam primo satisfactum est ex dictis 2. Conclus. Ad 2. respond. quod quando Prælati alicui committit administrationem alicujus villæ, vineæ, & c. jam ille supplet vicem Officialis, nam cum sæpe procuratores, aut economi non possint omnia monasterii negotia gerere, eliguntur alii, qui vice eorum ea tractent in utilitatem monasterii, & hoc non est contra Trident. sed tantum quando hæc administratio alicui committitur tanquam peculium, potius in suam, quam in monasterii utilitatem.

Ad 3. dicitur, quod Prælati administrationem illam concedens alicui non constituit ipsam Officialem. Nam hoc interest ut supra dixi inter habentem peculium, & officialem, quod ille administrat discretè in utilitatem suorum utrumque, hic vero in utilitatem, & commodum Communitatis.

Ex quibus etiam infero non esse hodie licitam primam illam speciem administrationis, qua res stabili administranda conceditur in damnum & utilitatem administratoris. Nam hoc est, quod expressè in Concil. Trident. prohibetur, ut dictum est.

CAPUT VI.

Nulla ratione à Prælati debere concedi peculium sine magna & urgente causa, neque illud à subditis esse procurandum.

Quando Prælati & Subditi graviter peccent in usu peculii.

Sive peculium possit hodie concedi in stabilibus bonis, ut aliquorum fert opinio, sive tantum in rebus mobilibus, ut verior sententia, & à nobis superius confirmata tenet, illud imprimis certum est, tam Prælatos concedentes, quam subditos utentes sine justa, & rationabili causa horum peculiorum beneficio, graviter peccare contra votum paupertatis, hoc dictum expressè colligitur ex Navarr. Comment. 2. de Regul. n. 21.

Et primo de Superiore concedente patet quia cum administrat, vel distribuat bona monasterii in eos usus, in quos à jure ipsi est prohibitum dispensare, peccat contra votum paupertatis, & sicut Procurator monasterii, si ultra facultatem sibi commissam aliqua bona monasterii alicui Religioso concederet, esset proprietarius, tam ipse quam Religiosus illi bonis uteretur, ut supra demonst. avimus: Ita Prælati, qui ultra facultatem sibi à jure, à regula, sive à Constitutionibus concessam hujusmodi pecunia permittit, erit proprietarius, cum administrat bona monasterii sine facultate, & licentia justis, imò contra jura, Regulam, & proprias Constitutiones. Præterea (quæ est secunda pars nostri dicti) subditis his peculis utentes moraliter peccabunt: tum ob rationem ex similitudine accipientis aliquid à Procuratore add. statim 5. tenet, quia Prælati sine justa causa non est dispensator bonorum monasterii, ac proinde eis utentibus sine justa licentia injuste utitur, & tunc illud peculium dicitur habere, quasi propria auctoritate possessum. Oportet tamen explicare, quæ sit rationabilis causa concedendi, aut habendi peculium.

Et primo illa rationabilis causa videtur, quando subditus nulla ratione obtinere potest, ut superius vel economus monasterii ei necessaria provideat, quia non possunt, aut nolunt, tunc enim rectè potest à Superiore petere peculium, ut ex ipso sibi necessaria sumat secundum decentiam sui status. Nam quæ rationabilior causa excogitari potest, quam necessitas victus, & vestitus, & aliorum, quæ requiruntur ad decentiam proprii status?

Secundo rationabilis causa in aliquibus Religiosis videtur administratio alicui Religioso commissa, tunc enim justa causa videtur, ut ei peculium similiter concedatur, ut habetur in Cap. Monachi. ibi: Qui vero peculium habuerit, nisi ei ab Abbate pro injuncta administratione fuerit permissum, & c.

Præterea justa causa merito censetur, quando aliquibus Officialibus monasterii aliqua salaria pro injuncto munere loco peculii assignantur, ut tradit Navarr. Comment. 2. & 3. de Regul. unde in aliquibus monasteriis assignari solent à Prælati aliquæ pectantia, sive proventus peculiares, quæ omnia in Religiosis, in quibus jam usum recepta sunt servari cura conscientia possunt, Nam Religiosi ab his muneribus retardantur, nisi præpositis his præmiis ad ea suscipienda allicerentur. Quamvis in aliis Religiosis Prælati ea munera sine ulla spe temporalis præmii exequantur. His accedit etiam esse justam causam concessionis peculii alicui Religioso, illum talis fuisse industria, vel conditionis, ut ejus invento aliqua bona notabilia, sive sua arte, vel labore monasterio comparentur. Docet Navarr. Comment. 2. de Regular. num. 25. ubi refert solitos esse Dominicanos S. Stephani Salmantica sui Ordinis magistris Cathedralis magnorum reddituum ibi regentibus permittere, ut ex illis cognatis suis pauperibus aliqua bona distribuunt.

Tertia causa esse potest, si Religiosi cibum, & vestes communes prodigè, & superflue consumant, tunc enim, si notabilis sit excessus, justè potest assignari portio certa, quæ sit veluti peculium, ut hac ratione ipsi suo damno, vel modo